

JAARVERSLAG

2016

Aan dit verslag werd meegewerkt door

Dhr Jean Marbehant (Voorzitter Fediex)
Mevr. A. Vergari (Voorzitster van de Technische Permanente Adviescommissie Fediex)
De Dames M. De Marrez en H. Vanden Haute (Fediex)
De heren M. Calozet, R. Lorant, B. Lussis en A. Sneessens (Fediex)
Dhr J.P. Liebaert (Confederatie Bouw)

Verantwoordelijke uitgever

Michel Calozet

Grafisch design

www.imagesdemarc.be

Fotocredits

Leden

Coverfoto

Holcim – Société des Carrières du Tournaisis

Vertaling

Dynamics Translations

Gedrukt op milieuvriendelijk papier.

Beste vrienden en collega's,
geachte lezerspubliek,

Een jaarverslag doorbladeren heeft altijd iets van de mijlpalen bewonderen in een heel jaar van werken, overleggen, conflictbeheersing, dialoog met alle betrokkenen in de sector... Tegelijk biedt dat bladeren de gelegenheid om de vreugde van een mooi succes nog eens opnieuw te beleven en extra motivatie, trots en ambitie te ontlenen aan de manieren waarop onze professionele activiteiten bijdragen tot de welvaart van dit land en zijn inwoners.

© Emmanuel Crooy

In de loop van 2016 is de Belgische economie er iets op vooruitgegaan, met een heel bescheiden groei van 1,2%, terwijl die voor de eurozone in haar geheel 1,7% bedroeg. Onze voornaamste afzetmarkten, openbare werken en de bouw, hebben echter beter gepresteerd en kenden een groei van 3,6%. Die mooie vooruitgang is voornamelijk het resultaat van een flinke stijging van de vraag in de woningbouw, onder meer door de strengere eisen op het vlak van energieprestaties in Vlaanderen, sinds 1 januari 2016. Wellicht zijn veel ondernemers begin 2017 weer wat pessimistischer maar we hopen voor de sector van de bouw in 2017 toch op een groeivoet van zo'n 2,2%. En nu we in 2018 naar gemeenteraadsverkiezingen gaan krijgen we ook uitzicht op een aanzienlijke toename van de investeringen door de lokale overheden!

Die conjunctuur vertaalde zich voor de leden van Fediex in een vrij stabiel ontgonnen volume van iets boven de 56 miljoen ton, op een totale nationale productie van 63 miljoen ton. Onze federatie vertegenwoordigt effectief de overgrote meerderheid van de Belgische producenten, wat ons zeer tevreden stemt.

Bij die situatie speelt wellicht de efficiëntie waarmee Fediex de belangen van zijn leden verdedigt en de contacten met de verschillende 'stakeholders' onderhoudt. Nemen we bijvoorbeeld de nieuwe belasting die ons wordt opgelegd via de kilometerheffing op het transport van onze producten. Fediex heeft verkregen dat de Waalse regering de noodzaak inziet om, door middel van concrete maatregelen, de impact van de nieuwe heffing te beperken. Begin 2016 heeft de Waalse regering uiteenlopende maatregelen genomen gericht op een verlichting van de andere belastingen op onze activiteiten.

Ook op andere terreinen, zoals de veiligheid van onze werknemers en van de weggebruikers, werden succesvolle stappen gezet. Rond het thema van de veiligheid op het werk organiseerden we op 21 oktober 2016 een druk bijgewoonde technische dag. Ook in de strijd tegen de uitstoot van stof werd vooruitgang geboekt en onze groeven worden ingezet bij het streven naar een groter potentieel voor biodiversiteit.

Vanuit sociaal oogpunt staan, na het jaar waarin de personeelsafvaardigingen werden verkozen, nu de sectorale onderhandelingen op de agenda. Fediex zal daar zijn rol spelen op het vlak van informeren, coördineren en onderhandelen, in samenwerking met de experts van Agoria.

Ook ons communicatiecomité heeft in 2016 hard gewerkt. Ze deden dat in alle discretie maar vanaf 2017 kunnen ze met de resultaten naar buiten komen! We herdenken dit jaar namelijk op feestelijke wijze de oprichting van onze sectorfederatie, 75 jaar geleden. Onder het hoge beschermheerschap van Zijne Majesteit de Koning organiseren we drie werkdagen rond de volgende thema's: geavanceerde technieken in dienst van het milieu, natuur en biodiversiteit en de delfstoffenindustrie en haar producten.

Die themadagen zullen ons, mede dankzij de zeer actieve tussenkomst van een aantal leden van Fediex, een (nieuw) beeld verschaffen van de industriële knowhow in onze sector, de bijdrage die we leveren tot de ontwikkeling van het leefmilieu en ook en vooral het nog altijd even grote belang van onze producten voor de samenleving.

Waarna het tegen het einde van het jaar — en waarom ook niet — tijd wordt om met zijn allen een mooi feestje te bouwen!

We wensen u alvast een aangename lectuur.

Met vriendelijke groet,

Jean Marbehant
Voorzitter

Economische context

Volgens de eerste ramingen van het Instituut voor de Nationale Rekeningen heeft de bouw met een groei van 3,6% het gemiddelde van de Belgische economie in 2016 (+1,2%) in ruime mate overtroffen. Het orderboekje van de bouwbedrijven blijkt ook meer gevuld te zijn begin 2017 dan een jaar voordien.

ALGEMENE ECONOMISCHE CONTEXT

De groei in de Belgische economie in 2016 vertraagde licht (+1,2%, volgens de ramingen van het INR, tegenover 1,5% in 2014). Deze vertraging werd ook in de eurozone waargenomen waar de gemiddelde groei (+1,7% in 2016) echter hoger blijft dan in België. In een historisch perspectief is het jaar 2016 duidelijk helemaal geen bijzonder goed jaar maar, gelet op de context, is het echter ook geen slecht jaar. In 2016 groeide de Belgische economie immers in een tempo dat heel dicht in de buurt ligt van haar huidige groeipotentieel (van ongeveer 1,3% volgens de recentste ra-

mingen van het FPB en de Europese Commissie).

Tegen deze achtergrond zullen de komende jaren niet aanzienlijk beter worden, ook al verwachten de recentste vooruitzichten een lichte versnelling van de groei. De Belgische economie zou immers groeien in een tempo van ongeveer 1,5% per jaar. De groei zal dus nog altijd gering zijn maar ook hoger dan zijn huidige potentieel en vergelijkbaar met de verwachte groei in de eurozone.

De geringe economische groei in België verhindert niet dat hij banen schept en investeringen stimuleert.

De Belgische economie heeft in 2016 immers bijna 60.000 banen gecreëerd en het FPB verwacht een nieuwe stijging met ongeveer 50.000 stuks in 2017. Deze nieuwe arbeidsplaatsen doen de werkloosheidsgraad merkbaar dalen: van 8,5% in 2015 naar 8,0% in 2016; in 2017 zou hij 7,6% bedragen. Tegelijkertijd nemen in België ook de investeringen toe (+2% in 2016 en +2,8% in 2017).

DE CONJUNCTUUR IN DE ONTGINNINGSECTOR IN 2016

In de loop van 2016 ontgonnen de leden van FedieX een volume van 56,2 miljoen ton, tegenover 56,5 miljoen

GRANULAATACTIVITEIT VAN DE LEDEN VAN FEDIEX

Evolutie 2015corr/2016 van de granulaatactiviteit van de leden van Fediex (klei uitgezonderd – in miljoen ton)

<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100px;"> <tr><th colspan="2">Productie van de leden op de Belgische markt</th></tr> <tr><th>2015corr</th><th>2016</th></tr> <tr><td>33.000</td><td>32.700</td></tr> </table>	Productie van de leden op de Belgische markt		2015corr	2016	33.000	32.700	+	<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100px;"> <tr><th colspan="2">Productie van de leden voor de export</th></tr> <tr><th>2015corr</th><th>2016</th></tr> <tr><td>12.000</td><td>12.400</td></tr> </table>	Productie van de leden voor de export		2015corr	2016	12.000	12.400	=	<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100px;"> <tr><th colspan="2">Productie van de leden voor België en geëxporteerd</th></tr> <tr><th>2015corr</th><th>2016</th></tr> <tr><td>45.000</td><td>45.100</td></tr> </table>	Productie van de leden voor België en geëxporteerd		2015corr	2016	45.000	45.100
Productie van de leden op de Belgische markt																						
2015corr	2016																					
33.000	32.700																					
Productie van de leden voor de export																						
2015corr	2016																					
12.000	12.400																					
Productie van de leden voor België en geëxporteerd																						
2015corr	2016																					
45.000	45.100																					
+																						
<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100px;"> <tr><th colspan="2">Raming productie van de klinker- en kalkproductie</th></tr> <tr><th>2015corr</th><th>2016</th></tr> <tr><td>11.500</td><td>11.100</td></tr> </table>				Raming productie van de klinker- en kalkproductie		2015corr	2016	11.500	11.100													
Raming productie van de klinker- en kalkproductie																						
2015corr	2016																					
11.500	11.100																					
=																						
<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 100px;"> <tr><th colspan="2">Raming van de productie van de leden van Fediex</th></tr> <tr><th>2015corr</th><th>2016</th></tr> <tr><td>56.500</td><td>56.200</td></tr> </table>				Raming van de productie van de leden van Fediex		2015corr	2016	56.500	56.200													
Raming van de productie van de leden van Fediex																						
2015corr	2016																					
56.500	56.200																					

ton in 2015corr¹. Dat is een zeer lichte daling.

De binnenlandse leveringen door de leden van Fediex vertoonden in 2016 een vergelijkbare daling ten opzichte van 2015corr. Het ging om 32,7 miljoen ton ten opzichte van 33 miljoen ton het jaar daarvoor.

De bestemming van de granulaten die de leden van Fediex in 2016 in België ontgonnen was als volgt gespreid volgens gebruik. Deze verhouding blijft van jaar tot jaar stabiel.

2016

Bouw/civiele bouwkunde	30.435	91,7%
Industrieel gebruik	2.721	8,2%

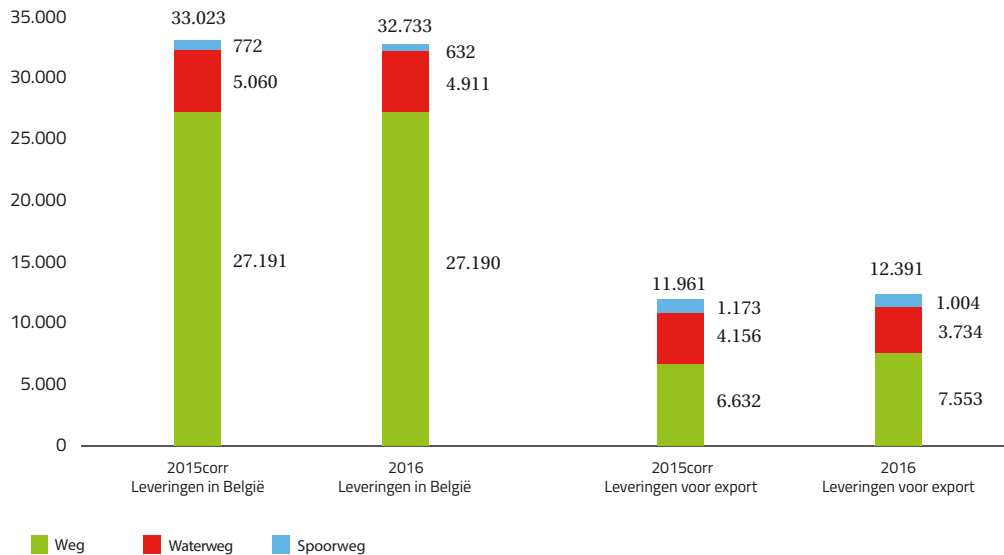
In duizend ton

Voor alle gebruiksbestemmingen samen werd in 2016 meer dan 8,65 miljoen ton langs het water getransporteerd. Dat is meer dan 19,2% van de ontgonnen productie van de leden. Het wegverkeer was goed voor 77%, en de overige 3,8% werd via het spoor vervoerd.

¹ De gegevens voor 2015 waarvan we in dit jaarverslag gebruik maken zijn gecorrigeerd. In dit verslag worden ze aangegeven als '2015corr'.

Evolutie 2015/2016 van de transportmodi van de leden (per duizend ton)

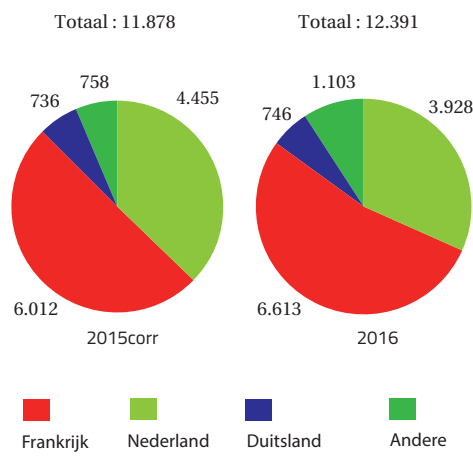

De binnenlandse leveringen van de leden verliepen voor respectievelijk 1,9%, 15% en 83,1% via het spoor, waterwegen en via de weg. Bij de export bedroegen die respectieve percentages 9%, 30% en 61%.

De granulaatleveringen van de leden in België en voor export samen liepen in 2016 op tot 45,1 miljoen ton, tegenover 45 miljoen ton het jaar daarvoor.

Frankrijk bleef ook in 2016 de belangrijkste exportbestemming van de leden, met 53,4% van de totale export.

Evolutie 2015corr/2016 van de export van de leden per land van bestemming (per duizend ton)

© Calcaires de la Sambre

GRANULAATACTIVITEIT IN BELGIË

Evolutie 2015corr/2016 van de granulaatactiviteit in België (klei uitgezonderd – in miljoen ton)

(Source : BNB et calculs Fediex)

Nationale productie geleverd op de Belgische markt						Belgisch verbruik	
2015corr	2016			2015corr	2016	2015corr	2016
38.000	37.600			20.100	19.100	69.600	67.800
+							
Raming van de productie voor klinker en kalk							
2015corr	2016						
11.800	11.500						
+							
Nationale productie, geëxporteerd ²							
2015corr	2016						
14.700	14.200						
=							
Raming van de nationale producti							
2015corr	2016						
64.200	62.900						

² Productcodes: 25051000, 25059000, 25171010, 25171020 en 25171080

³ Productcodes: 25140000, 25152000, 25161100, 25161200, 25162000, 25169000 en 25181000

In 2016 werd in België 62,9 miljoen ton granulaat ontgonnen, tegenover 64,2 miljoen ton in 2015corr. Het verschil is onder meer te verklaren door een afname van de export bij de niet-leden van Fediex, in de orde van grootte van 0,5 miljoen ton.

Volgens de Nationale Bank van België werd 18,7 miljoen ton granulaten ingevoerd voor de civiele bouwkunde, tegenover 19,8 miljoen ton in 2015corr. De import van siergesteente bleef stabiel en lag voor 2016 rond de 0,34 miljoen ton.

Het Belgische verbruik kende ondanks de stabiliteit van de ontgonnen volumes een nieuwe daling van 1,8 miljoen ton granulaten tussen 2015corr en 2016. Dat liet zich voelen in de import die met bijna 1,1 miljoen ton gedaald is.

DE CONJUNCTUUR IN DE BOUWSECTOR IN 2016

Volgens de eerste ramingen van het Instituut voor de Nationale Rekeningen heeft de bouw met een groei van 3,6% het gemiddelde van de Belgische economie in 2016 (+1,2%) in ruime mate overtroffen. De loonarbeid in de bouw onderworpen aan de Belgische sociale zekerheid groeide echter niet maar slaagde er wel in om zich te handhaven na een ononderbroken achteruitgang sinds

begin 2012 (17.000 banen verloren over de periode 2012-2016). Gelijktijdig is het aantal opdrachten van naar België gedetacheerde buitenlandse werknemers voor het uitvoeren van bouwwerken nog gestegen met bijna 20% in 2016. Uitgedrukt in voltijds equivalenten nam de werkgelegenheid bestaande uit deze gedetacheerde werknemers aldus toe met ongeveer 8.000 banen.

De details van de bouwbalans ontbreken grotendeels nog. Toch is het nu al duidelijk dat de nieuwe gebouwen (woongebouwen en niet-woongebouwen) de segmenten zijn die het meest hebben bijgedragen tot de groei van de sector.

WONINGBOUW

Het aantal nieuwe in 2016 vergunde woningen steeg fel (+9%), na de flinke daling in 2015 (-16%). Deze stijging is de weerspiegeling van een nieuwe versnelling van de vraag vóór de verstrenging van de energieprestatie-eisen die er kwam in Vlaanderen op 1 januari 2016.² De experts hadden deze stijging niet verwacht omdat zij ervan uitgingen dat deze nieuwe aanscherping van de eisen geen aanleiding zou geven tot een nieuwe aanwakkering aangezien zij niet leidde tot dezelfde kostenverhogingen als de stijging van twee jaar voordien.

² Deze strengere vereisten die van toepassing zijn op de dossiers ingediend vanaf 1 januari 2016 hebben aanleiding gegeven tot een massaal aantal bouw aanvragen tijdens de laatste maanden van 2015. Zij lagen daarna ook ten grondslag aan heel veel bouwvergunningen verleend tijdens de eerste maanden van 2016.

Hoe dan ook heeft deze toename van het aantal verleende bouwvergunningen voor nieuwbouwwoningen het mogelijk gemaakt een productiedaling te voorkomen die zich zonder deze versnelling zou hebben voorgedaan (het aantal vergunde woningen was immers sterk gedaald in 2015). Dankzij de onverwachte toevloed aan bouwaanvragen kon de productie van nieuwbouwwoningen in feite zelfs groeien met ongeveer 5%.

De traditionele renovatie kon rekenen op haar gebruikelijke groeidynamiek, met een groei van ongeveer 2,5% in 2016. Ter herinnering: deze dynamiek heeft te maken met een woningbestand dat alsmaar uitgebreider wordt en met de steeds strengere kwaliteitsnormen, onder meer in verband met de verbetering van de energieprestaties.

NIET-WOONGEBOUWEN

Tegen de achtergrond van stabiele economische groei zette de renovatie van niet-woongebouwen haar ontwikkeling voort op basis van haar gebruikelijke groeidynamiek. Ook die houdt verband met een alsmaar uitgebreider bestand, gericht op steeds hogere kwaliteit.

Bovendien ontstond er een specifieke vraag naar werken gericht op een betere beveiliging van allerhande niet-woongebouwen na de aanslagen van Parijs, eind 2015, en daarna die in Brussel in maart 2016. Door de vraag vanwege de nasleep van de aanslagen groeide de renovatie van niet-woongebouwen met ongeveer 4% in 2016.

De bouw van nieuwe niet-woongebouwen groeide ook, en zelfs meer (met ongeveer 6%), na de terugval van de voorbije twee jaar. Deze deelactiviteit had overigens een echt groeipotentieel. Door de wachttijden voor de bouwstart en de bouw was de toename van het bouwvolume, vergund in 2015 (+6%), immers van dien aard dat zij de activiteit in 2016 kon ondersteunen. En dit gold ook voor het project 'Scholen van morgen'³ dat meer werken zou genereren dan in 2015.

³ Een PPS-project voor de bouw van 165 scholen in het Vlaams Gewest, hoofdzakelijk tijdens de jaren 2015-2016.

BURGERLIJKE BOUWKUNDE

De statistieken 'ex post' over de ontwikkeling van de burgerlijke bouwkunde in 2016 zullen, voor het derde jaar op rij, vrij sterk verschillen van de ramingen 'ex ante' gemaakt op grond van vooruitzichten betreffende de middelen van de overheden en de aanwending daarvan. Onderling overeenstemmende informatie uit verschillende hoeken schijnt er immers op te wijzen dat, alle soorten activiteiten samengenomen, de productie van de burgerlijke bouwkunde (+0% in 2016) waarschijnlijk de aanvankelijk verwachte terugval heeft vermeden.

We zien immers zowel een stijging van het aantal aanbestedingen voor werken van burgerlijke bouwkunde en een langere duur van de door het orderboekje van de ondernemingen verzekerde activiteit (+17%, van 7,0 maanden eind 2015 naar 8,2 maanden eind 2016).

DE CONJUNCTUUR IN DE BOUWSECTOR IN 2017

De conjunctuurbeoordelingen van de aannemers tijdens de eerste maanden van 2017 wijzen nog altijd op pessimisme. Dit pessimisme blijkt echter maar weinig uitgesproken te zijn als de recentste beoordelingen in een historisch perspectief worden geplaatst. We moeten immers beklemtonen dat de kloof tussen pessimisten en optimisten aanzienlijk verkleind is in de loop van 2016, meer bepaald na de zomer.

Het orderboekje van de bouwbedrijven blijkt ook meer gevuld te zijn begin 2017 dan een jaar voordien. Tijdens het eerste kwartaal was er gemiddeld 5,7 maanden werk tegenover 5,4 in 2016 in dezelfde periode.

In deze omstandigheden mag de bouw waarschijnlijk een nieuwe groei verwachten (met ongeveer 2,2%) in 2017, maar er blijven nog bepaalde onzekerheden bestaan over de intensiteit van deze groei.

WONINGBOUW

Gelet op de wachttijden voor een bouwstart en om in productie te gaan, zou de toename

van het aantal in 2016 vergunde woningen (+9%) het activiteitsniveau voor de nieuwbouwwoningen in 2017 ondersteunen.

Het aantal in 2016 vergunde woningen is echter alleen maar aan tijdelijke elementen toe te schrijven.⁴ Zonder deze elementen zou het aantal vergunde woningen dan ook vrij aanzienlijk dalen in 2017 en deze terugval zou het activiteitspeil beïnvloeden. De verwachte ontwikkelingen rond de vraag-determinanten zijn echter eerder gunstig (daling van de werkloosheid, stijging van het beschikbare inkomen, aanhoudend lage tarieven voor hypothecaire leningen enzovoort). In deze omstandigheden zou de verwachte terugval bij de bouwvergunningen zodanig beperkt kunnen zijn (ongeveer 5%) dat een terugval van de productie kan worden voorkomen. In zijn vooruitzichten van december 2016 verwachtte Euroconstruct zelfs een lichte toename van de activiteiten (met ongeveer 1%) voor de nieuwbouwwoningen in 2017.

De vooruitzichten blijven eveneens positief voor de renovatie. Nog altijd gedragen door haar groeidynamiek zou zij toenemen met ongeveer 1,8% in 2017.

NIET-WOONGEBOUWEN

De renovatie van niet-woongebouwen zou blijven groeien in 2017 op basis van haar structurele ontwikkeling. Deze ontwikkeling zal echter nog beperkt blijven door een geringe algemene economische groei. Bovendien zou de niet-woningbouwrenovatie de weerslag ondergaan van de vraag door de nasleep van de aanslagen die haar in 2016 ondersteund had, aangezien de vraag naar beveiligingswerken, a priori, minder sterk zal zijn in 2017. In totaal zou de renovatie van niet-woongebouwen maar groeien met ongeveer 1% in 2017.

Wat activiteit betreft, zou de nieuwe niet-woongebouwen worden beïnvloed door een vertraging van het project 'Scholen van morgen' dat, bijna voltooid, minder werken zou genereren dan in 2016. Wel zou dit deel-

segment profijt kunnen hebben van een grotere vraag naar andere soorten gebouwen, in een algemene groeicontext voor bedrijfsinvesteringen. Per saldo verwachtte Euroconstruct, in zijn vooruitzichten van december 2016, een groei van de activiteiten met ongeveer 4% in 2017. Euroconstruct wees echter op het gebrek aan duidelijkheid wat betreft de ontwikkeling van dit deelsegment gekenmerkt door een zeer sterke volatiliteit van de statistiek van de bouwvergunningen. Sindsdien bleek dat het volume niet-woongebouwen vergund tijdens het tweede halfjaar van 2016 plots is gedaald met ongeveer 30%, wat dit groeivooruitzicht voor de activiteit in ruime mate zou ondergraven als de vraag niet snel opveert. Of zo'n herstel er echt komt, is even onzeker als geloofwaardig (een plotse groei met ongeveer 30% ten opzichte van het vorige semester werd immers in het verleden al geboekt (bijvoorbeeld in de overgang tussen 2014 en 2015). In deze omstandigheden is het duidelijk dat de nieuwe niet-woongebouwen de meest onzekere werkvooruitzichten hebben.

BURGERLIJKE BOUWKUNDE

In de eerder geschetste context, waar de 'ex post'-ramingen nogal sterk blijken te verschillen van de ramingen 'ex ante' voor de burgerlijke bouwkunde, is het opstellen van vooruitzichten voor 2017 uiteraard een delicate oefening. De vaststelling van een orderboekje dat beter gevuld is begin 2017 dan een jaar voordien is echter een aanwijzing voor het bestaan van een groeipotentieel. Een grondiger analyse van de vraag-determinanten, gebaseerd op de verwachte ontwikkeling van de overheidsinvesteringen, besluit eveneens dat een dergelijk potentieel bestaat. Dit potentieel blijkt hoofdzakelijk te maken te hebben met een toename van de investeringen van de lokale overheden, in het vooruitzicht van de gemeenteraadsverkiezingen van 2018. Deze investeringen kennen immers traditioneel een expansiefase tijdens de jaren die voorafgaan aan de lokale verkiezingen. Ook gelet op het feit dat, volgens de investeringsbudgetten, het spoor het beter zou moeten doen dan in 2016, zou de burgerlijke bouwkunde moeten kunnen rekenen op een groei van ongeveer 3% in 2017.

⁴ Een versnelling van de vraag eind 2015 (zie hierboven).

Economie

De gesprekken die tussen de sectoren hebben plaatsgevonden hebben geleid tot de oprichting van de eerste Waalse zone voor het afstellen van de achteruitkijkspiegels op privéterrein. De site bevindt zich op de terreinen van CCB in Gaurain-Ramecroix.

KILOMETERHEFFING

Op 28 januari 2016 en 14 april 2016 heeft de Waalse regering begeleidende maatregelen goedgekeurd voor de transportsector en de meest getroffen economische sectoren. Die sectoren werden geïdentificeerd aan de hand van een onderzoek naar de gevolgen van de invoering van de kilometerheffing op 1 april 2016 voor de verschillende sectoren van de industrie. Die studie was besteld door de Waalse minister van Begroting, Openbaar Ambt en Administratieve Vereenvoudiging, de heer Ch. Lacroix. Uit de resultaten blijkt de ontginningsector een van de sectoren te zijn die het zwaarst door de maatregel is getroffen. Daarmee zijn alvast de resultaten

bevestigd van de studie die Fediex eind 2013 al liet uitvoeren.

Bij de 38 maatregelen waarover het gaat zijn er die rechtstreeks of onrechtstreeks de ontginningsector aangaan. Zo bijvoorbeeld een regeling voor de kwestie van de grensovergang tussen België en Frankrijk voor vrachtwagens van 44 ton, een maatregel waardoor de MTM naar omhoog kan, de invoering van de begeleidingscomités in het kader van de wijzigingen van de Sectorplannen, de vermindering van de gemeentebelastingen die wegen op de sector en een daling van de winbelasting.

De Waalse regering heeft de evaluatie van de impact van deze maatregelen toever-

trouwd aan de firma STRATEC die eind 2019 haar conclusies zal voorleggen.

Als vertegenwoordiger van de Unie van Waalse Ondernemingen (Union Wallonne des Entreprises, afgekort UWE), is Fediex ook lid van de Stuurgroep voor de follow-up van de heffing die door de Waalse regering werd opgericht. In 2016 kwam de stuurgroep maandelijks samen, onder meer om toe te zien op de invoering van de begeleidende maatregelen waartoe de Waalse regering heeft beslist.

HET CHARTER 'STEENGROEVEN & TRANSPORT' VAN DE UPTR EN FEDIEX – VEILIGHEID VÓÓR ALLES!

Op 5 juni 2015 ondertekenden Fediex en de UPTR (Unie van Profes-

Inauguratie van de eerste zone voor het afstellen van de achteruitkijkspiegels

sionele Transporteurs en logistieke ondernemers) in aanwezigheid en onder de hoge bescherming van mevrouw J. Galant (federaal minister van Mobiliteit) een charter 'Stengroeven & Transport'.

Een jaar later hebben de gesprekken die tussen de sectoren hebben plaatsgevonden geleid tot de oprichting van de eerste Waalse zone voor het afstellen van de achteruitkijkspiegels op privéterrein. De site bevindt zich op de terreinen van CCB in Gaurain-Ramecroix. Ze werd op 3 oktober ingehuldigd door de federale minister van Mobiliteit, François Bellot.

Voor de gelegenheid werd door de beide verenigingen die het handvest ondertekenden een film gemaakt over goede praktijken bij het laden van granulaten. De aanwezigen zagen alvast dat het goed was. De film vormt een prima tool die nu ter beschikking van iedereen zal worden gesteld. Hij kan zowel geïntegreerd worden in de communicatieactiviteiten naar het grote publiek als aan bod komen tijdens interne veiligheidsopleidingen en onthaalactiviteiten voor externe chauffeurs. De film is te vinden op de thuispagina van de website van Fediex: www.fediex.be.

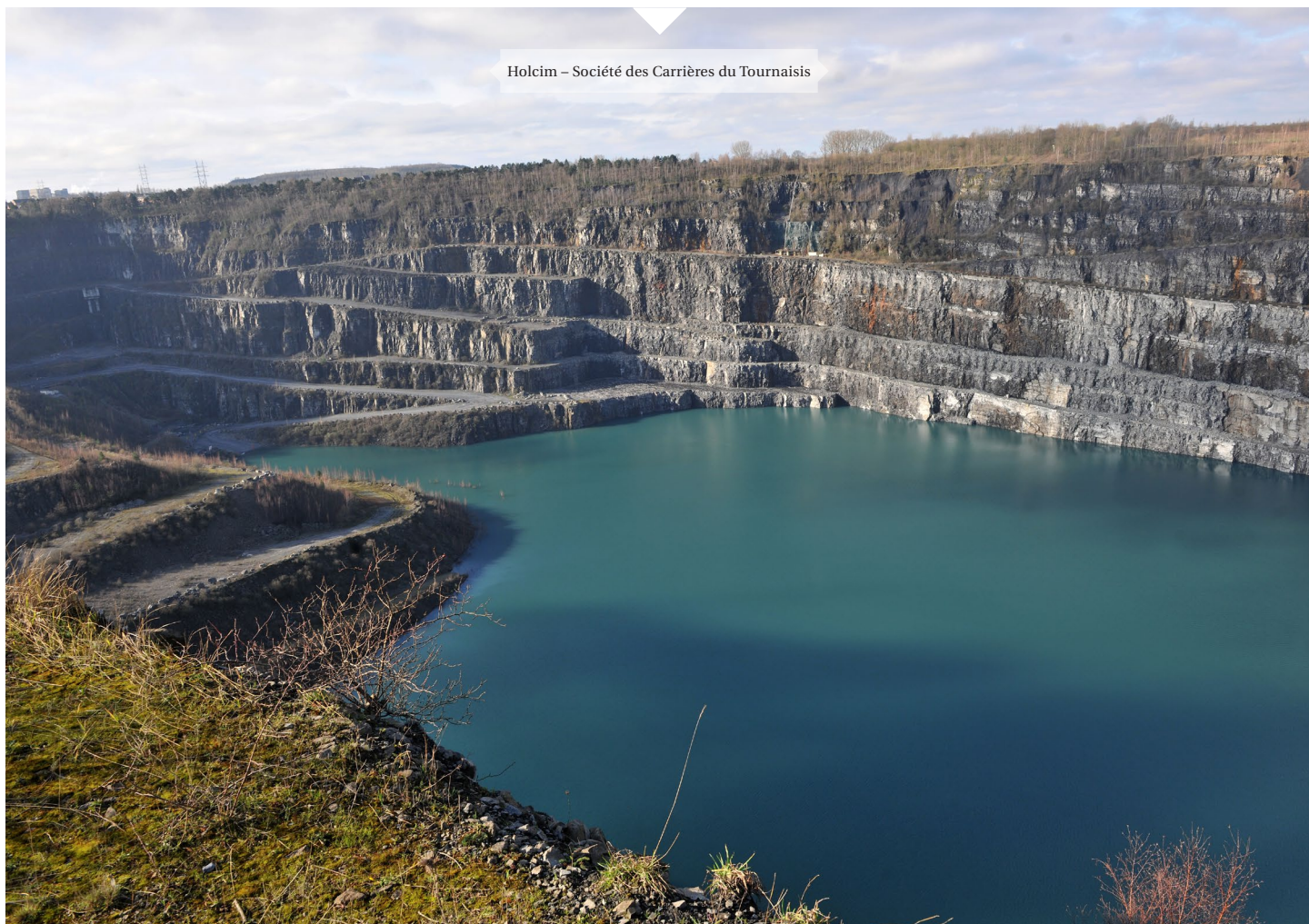
DECREET TOT WIJZIGING VAN HET DECREET VAN 19 MAART 2009: HET BESLUIT 'OVERBELASTING'

Het besluit is op 23 november 2016 goedgekeurd door het Waals parlement en het verscheen in het Belgisch Staatsblad op 14 december 2016. Het is getiteld 'Ontwerpbesluit tot wijziging van het decreet van 19 maart 2009 betreffende de instandhouding van het gewestelijke openbaar wegen- en waterwegendomein en diverse bepalingen betreffende het wegtransport'.

Het bepaalt onder meer dat 'degenen die een voertuig of een sleep van voertuigen besturen waarvan de massa van de assen, onverminderd de toepassing van de meettolerantie van het weegtoestel, het toegelaten maximum overschrijdt, worden bestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot één jaar en een geldboete van 75 euro tot 75.000 euro of met slechts één van die straffen'. De bestaande tolerantie van 5% verdwijnt dus, net zoals de geleidelijk oplopende strafrechtelijke geldboete naargelang de omvang van de overbelasting!

Het invoeren van een stelstel van medeverantwoordelijkheid voor de opdrachtgevers van de wegvervoerders, waaronder de uitbaters van stengroeven, baart de sector evenzeer zorgen.

Wordt dus vervolgd ...

Ruimtelijke ordening en leefmilieu

Op 20 september 2016 hebben de Waalse minister van Leefmilieu Carlo DI ANTONIO, het Waals Agentschap voor Lucht en Klimaat (Agence Wallonne de l’Air et du Climat, afgekort AWAC) en Fediex een sectoraal charter ondertekend gericht op het terugdringen van de uitstoot aan stof en fijne deeltjes door de Waalse groeven.

WETBOEK GEBIEDSONTWIKKELING EN TOEGANG TOT DE VINDPLAATSEN

Op 1 juni 2017 wordt het lang verwachte Wetboek Gebiedsontwikkeling (Code de développement Territorial) van kracht.

Wat de wijzigingsvoorstellen van het gewestplan betreft die door de ontginningsector werden ingediend, stellen we verheugd vast dat de goedgekeurde tekst de twee grote verbeteringen of stappen vooruit voor de steengroevensector bevat. Enerzijds is er de mogelijkheid om gelijktijdig een aanvraag tot wijziging van het

gewestplan en een vergunningsaanvraag in te dienen en anderzijds het onderscheid tussen het gebied van aanhorigheden van ontginningen, bestemd voor vaste installaties (bebouwingsgebied) en het eigenlijke ontginningsgebied (geen bebouwingsgebied).

Die vereenvoudigingen van de procedures waren van essentieel belang voor de sector. Toch blijven twee centrale uitdagingen de sector zorgen baren.

De eerste heeft betrekking op het personeelsgebrek dat de administratie ervan weerhoudt die dossiers binnen een redelijke termijn te behandelen.

In dat verband zijn constructieve gesprekken op gang gebracht met de minister bevoegd voor Milieu.

De tweede uitdaging betreft de verwerking van hangende dossiers en de correcte toepassing van de overgangsmaatregelen die door het Wetboek voor Gebiedsontwikkeling worden uitgestippeld. De uitdaging bestaat erin te beletten dat de dossiers, die vaak al jaren geleden werden ingediend, nieuwe vertraging oplopen.

Tot slot werd ook de definitie van ‘gebied van aanhorigheden’ lichtjes gewijzigd op zo’n manier dat het onder bepaalde voorwaarden mogelijk

wordt om er het groeperen van inerte afvalstoffen en de valorisering van aarde en keien toe te staan. De voorwaarden waarvan sprake staan opgesomd in het toepassingsbesluit bij het Waalse Wetboek voor Gebiedsontwikkeling.

Ze zijn relatief strikt aangezien ze in verschillende beschermde gebieden die activiteiten verbieden, bijvoorbeeld in Natura 2000-gebied of in beschermingszone rondom grondwaterwinningen, maar ook in groeven die niet langer in exploitatie zijn. Het besluit beperkt het domein waarop de bepaling van toepassing is ook tot bepaalde specifieke soorten afval, met als voorafgaande voorwaarde dat het om afval moet gaan dat als inert wordt beschouwd.

DE CRAEC ANALYSEERT DE ADMINISTRatieve PROCEDURES VAN TOEPASSING OP DE GROEVE-UITBATERS

De Gewestelijke Adviescommissie voor de Exploitatie van de Steengroeven (Commission Régionale d'Avis pour l'Exploitation des Carrières, afgekort CRAEC) heeft op 19 december 2016 een advies uitgebracht over de administratieve procedures die van toepassing zijn op de sector van de groeven.

Die analyse is het resultaat van een maandenlang proces dat in juni 2015 gestart is en tot doel had om de aandacht te vestigen op de procedures rond de milieuvergunning (dus buiten de procedures voor het Waals Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw, Patrimonium en Energie, WWROSPE (CWATUPE, met de Franstalige afkorting). Behalve de procedures die van toepassing kunnen zijn op een ontginningsproject wilde de analyse ook de moeilijkheden die er het gevolg van zijn identificeren en mogelijke oplossingsscenario's voorstellen.

De verschillende procedures werden geïdentificeerd, geanalyseerd, geschematiseerd en in één document bijeengebracht. Bij die doorgedreven inspanningen kwam de ervaring van de actoren op het terrein uitstekend van pas. Tot slot heeft de Adviescommissie voor elk van de procedures ook een kritische analyse gemaakt.

De sector is ervan overtuigd dat de aanbevelingen, het resultaat van een consensus onder de verschillende geledingen binnen de Commissie (sector, administratie, mili-

euverenigingen, vereniging van steden en gemeenten) tot een wezenlijke verbetering zullen leiden in de efficiëntie waarmee de vergunningsaanvragen vanuit de sector behandeld worden.

STOF

Op 20 september 2016 hebben de Waalse minister van Leefmilieu Carlo DI ANTONIO, het Waals Agentschap voor Lucht en Klimaat (Agence Wallonne de l'Air et du Climat, afgekort AWAC) en Fediex een sectoraal charter ondertekend gericht op het terugdringen van de uitstoot aan stof en fijne deeltjes door de Waalse groeven.

De federatie verbindt er zich toe een ambitieus plan uit te voeren dat in een eerste fase gericht is op bewustmaking van de leden, identificeren en verspreiden van goede praktijken en het organiseren van opleiding voor de ondernemingen uit de sector.

Bij die inspanningen werd de medewerking verkregen van deskundigen van de Universiteit van Luik en van CS-pro-Consult. De acties rond het Charter moeten ertoe leiden dat de exploitanten over een duidelijk kader beschikken dat hen in staat zal stellen om efficiëntere strategieën uit te werken met het oog op het terugdringen van de uitstoot aan stof en fijne deeltjes.

INDUSTRIEEL AFVALWATER

De Waalse regering heeft in maart 2016 een besluit goedgekeurd met daarin de verplichtingen van de belastingplichtigen op het vlak van lozing van industrieel afvalwater en de mogelijke afwijkingen op dat regime. De tekst vermeldde onder meer de werkingsprincipes en regels inzake controle en monsterneming.

Wat de heffing betreft op het lozen van industrieel afvalwater, wordt de belasting berekend op basis van een raming van de geloosde vuilvracht. De inschatting van de kwaliteit van het geloosde water gebeurt op basis van jaarlijkse analyses door een erkend laboratorium van een bepaald aantal parameters.

In toepassing van het principe dat de gebruiker betaalt voorziet het Waterwetboek (Code de l'Eau) ook de mogelijkheid voor de belastingplichtige om de parameters van het geleverde water af te trekken, zodat

de heffing alleen slaat op de vuilvracht die reëel door de activiteiten van de onderneming is toegevoegd.

Precies de toepassing van het principe dat de verbruiker betaalt heeft de federatie ertoe aangezet om contact op te nemen met de administratie en de specifieke verzuchtingen van de sector kenbaar te maken. Het bemalingswater – water dat weggepompt wordt om droog in de groeve te kunnen werken – heeft een diverse oorsprong (regenwater, oppervlaktewater, ondergronds). De vuilvracht van dat water is maar voor een beperkt gedeelte toe te schrijven aan de activiteit van de groeve.

Een administratieve circulaire, het resultaat van overleg tussen Fediex en de administratie, heeft opheldering in de situatie gebracht en geeft duidelijkere aanwijzingen over de berekening van de vuilvracht die werkelijk op de activiteit is terug te voeren.

BIODIVERSITEIT

SAMENWERKING MET DE WAALSE LANDBOUWFEDERATIE

Fediex en de Waalse landbouwfederatie (Fédération Wallonne de l'Agriculture, FWA) vieren in 2017 het 10-jarige bestaan van hun samenwerkingsakkoord. Dat handvest wil een harmonieus samenleven regelen van de beide voor het Waalse gewest belangrijke activiteiten. Zo voert het een dialoog in tussen alle betrokken actoren vóór tijdens en na de ontginning. Het gaat daarbij onder meer om de planning van het bodemgebruik, de uitwerking van verschillende oplossingen voor de waterbevoorrading en de modaliteiten voor een herbestemming van bepaalde terreinen in de landbouw.

Het overlegcomité dat door het handvest in het leven werd geroepen heeft het initiatief genomen tot het ontwikkelen van een nieuw project gericht op het verbeteren van de synergieën tussen de acties die in bepaalde groeven werden opgezet met het oog op de biodiversiteit (onder meer in het kader van het project LIFE IN QUARRIES) en de acties die in landbouwgebied plaatsvonden (milieumaatregelen in de landbouw). Het project zal gelanceerd worden tijdens het seminarie van 23 juni rond het verband tussen ontginningsactiviteiten en natuur en biodiversiteit

(zie het punt over communicatie).

HET PROJECT 'LIFE IN QUARRIES'

In ons recentste jaarverslag gaven we al informatie over de lancering van het project *LIFE IN QUARRIES*, dat mee werd gefinancierd door de Europese Unie en het Waalse gewest en mogelijk gemaakt door de inzet van technische middelen en personeel van meer dan 25 Waalse groeven. Het project loopt over 5 jaar en wordt gecoördineerd door Fediex, in een partnership met de Waalse overheid, de Luikse universiteit (departement Agro-Bio-Tech uit Gembloux), Natagora en de Natuurparken van de Scheldevlakte (Parcs naturels des Plaines de l'Escaut).

Doelstelling van het project is aantonen dat ook ontginningssites in bedrijf, mits de toepassing van goede praktijken, een behoorlijk potentieel in zich dragen om biodiversiteit te herbergen. Een vernieuwend aspect aan het project is de invoering, prioritair in het kader van de ontginningsplannen, van maatregelen met het oog op het biodiversiteitsbeheer. Na de lancering in oktober 2015 is het jaar 2016 in hoofdzaak gebruikt voor de analyse van de 14 ontginningssites. Op al die plaatsen werd een gedetailleerde inventaris opgesteld van de aanwezige fauna en flora en van de beschikbare habitats. Dat werk is uitgevoerd door Natagora, de Natuurparken van de Scheldevlakte en de universiteit van Luik. Vanwege hun indicator karakter en het belang van groeven voor bepaalde gevoelige soorten binnen de groepen in kwestie lag de focus voornamelijk op vogels, reptielen, amfibieën, libellen en vaatplanten.

Binnen die biologische groepen werden heel wat doelsoorten geïdentificeerd en gerepertorieerd: de rugstreeppad, de vroedmeesterpad, de grote watersalamander en de geelbuikvuurpad bij de amfibieën, de gladde slang, de ringslang, de muurhagedis en de zandhagedis bij de reptielen, de beekoeverlibel en de tengere grasjuffer bij de libellen en heel wat botanische soorten, waaronder ook verscheidene orchideeën. Behalve heel wat interessante ontdekkingen hebben die inventarissen ook een beeld verschaft van de ecologische uitdagingen binnen de betrokken groeven.

In een tweede stap heeft het projectteam, op basis van al die gegevens en in nauwe

samenwerking met de groeve-exploitanten maatregelen voorgesteld en besproken voor het beheer van de biodiversiteit. Tot die gunstige inrichtingsmaatregelen behoren allereerste acties zoals het graven van tijdelijke poelen voor de rugstreppad of het aanleggen van puinbermen en schuilplaatsen waar reptielen zich thuisvoelen, het herstellen van waterkanten en begroeide oevers, het veiligstellen van overwinterplaatsen voor de vleermuizen, het aanleggen van platformen op de grote waterpartijen waar de visdief en de stormmeeuw kunnen nestelen en broeden, het vernieuwen van bermen en taluds voor de oeverzwaluw, de aanleg en instandhouding van kalkhoudend grasland, enz. Alle acties worden geformaliseerd in 14 actieplannen die in de loop van 2017 en 2018 zullen worden uitgevoerd.

Vanaf maart 2017 start een tweede fase van het project met de integratie van 10 bijkomende sites. Daar zullen dezelfde stappen worden gezet als bij de eerste 14 sites: biologische inventaris en actieplan opstellen met het oog op de uitvoering ervan in de loop van 2018 en 2019. Een derde fase met weer nieuwe sites start in 2019. De ambitie bestaat om zo alles samen een dertigtal sites in het Waalse gewest aan te pakken.

Parallel aan de eigenlijke acties verkent het project ook de eventuele wettelijke gevolgen van het invoeren van die actieplannen, bijvoorbeeld voor de lopende vergunningsaanvragen of voor het verplaatsen van bepaalde beschermde soorten. Bedoeling hiervan is om de uitbaters die deelnemen aan het project de nodige rechtszekerheid te verschaffen. Ook is werk gemaakt van een eerste evaluatie van de ecosystemendiensten van de groeven en meer in het bijzonder hun groene infrastructuur. Bij die evaluatie wordt een inventaris opgemaakt van de bestaande diensten, zoals productiediensten (voedingsmiddelen, stookhout,...), regulerende diensten (bestuiving of valoriseren van bemalingswater,...), culturele diensten (mountainbiking, BLOSO-wandelingen, jacht, ...), maar ook natuuractiviteiten gericht op wetenschappelijk onderzoek, natuurfotografie, enz.

Deze eerste evaluatie maakt het mogelijk de actieplannen bij te sturen met het oog op het maximaliseren van het aantal diensten die dankzij de biodiversiteitsmaatregelen

kunnen worden geleverd. Uit een eindevaluatie zal nadien de reële impact van de maatregelen blijken.

SECTOROVEREENKOMST ENERGIE/CO₂

De groevesector heeft een sectorovereenkomst 'van de 2e generatie' afgesloten tot eind 2020. De 20 sites die deelnamen aan het project in 2015 hebben er zich toe verbonden tegen 2020 (ten opzichte van 2005) de energie-efficiëntie met 10,01% te verbeteren en de CO₂-uitstoot met 9,80% te verminderen.

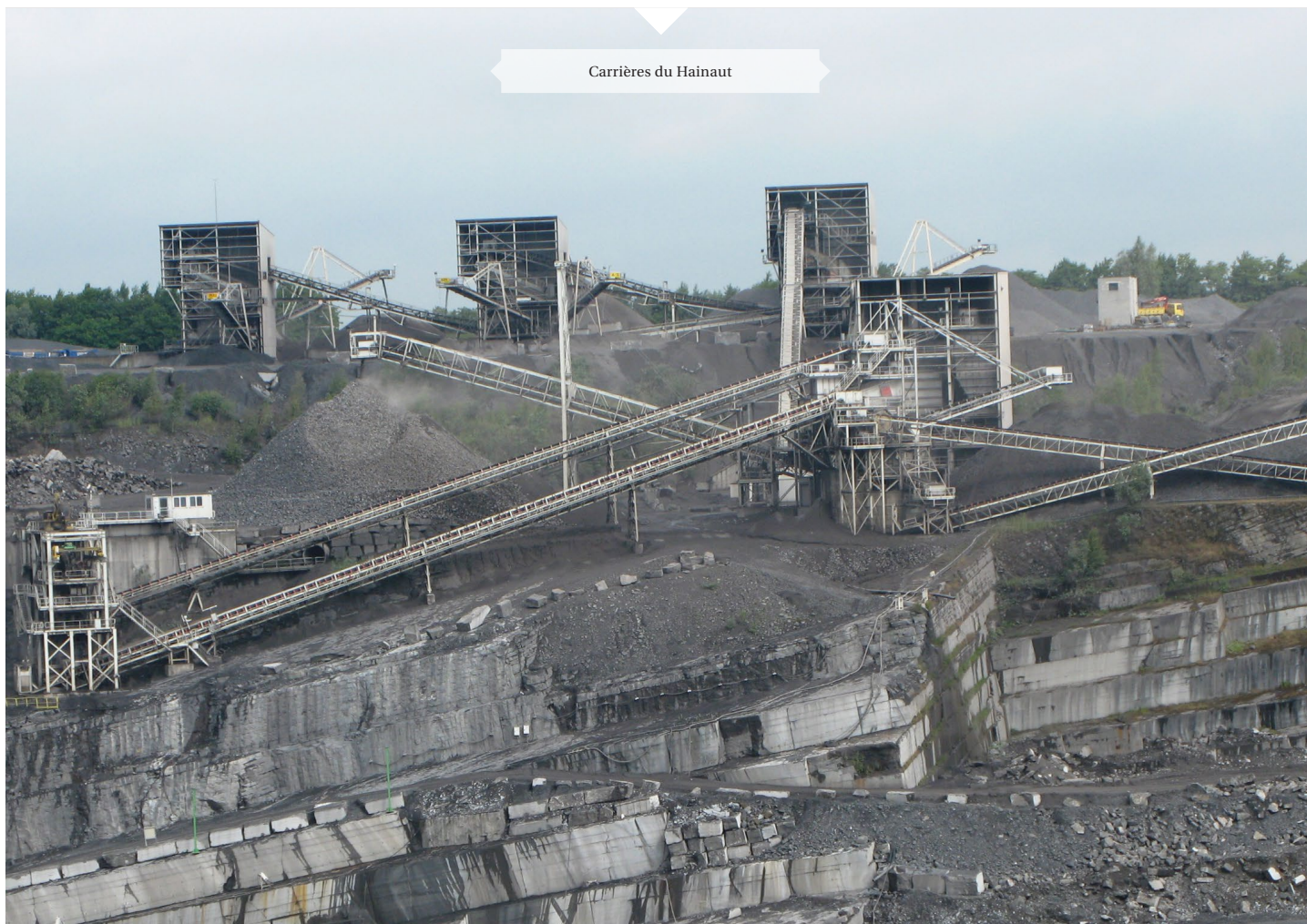
Het voortgangsrapport met de gegevens voor 2015 toont aan dat de doelstellingen al overschreden zijn, met verbeteringen van respectievelijk 11,80 en 11,74%.

Ook hebben verscheidene sites al hun individuele doelstelling gehaald. In 2015 werden meer dan 40 verbeterstappen gezet, voor een totaal investeringsbedrag van bijna 2,7 miljoen euro.

Niettemin blijft een grote marge bestaan voor bijkomende vooruitgang. De aanzienlijke verbetering die in 2015 genoteerd werd was immers grotendeels afkomstig van het feit dat de belangrijkste ondernemingen doorgegaan zijn met het optimaliseren van hun fabricageprocessen, bovenop het invoeren, in een gedeelte van de sites, van mogelijke verbeterstappen die tijdens een grondige audit naar voren waren gekomen.

© B. Gauquie

Sociaal

Ook het jaar 2016 werd alweer gekenmerkt door tal van wijzigingen op sociaal vlak. De meeste daarvan werden begin 2017 van kracht. De opvallendste veranderingen van de eerste maanden van 2017 hebben betrekking op de wetswijziging van 1996 over de loonnorm, de reïntegratie van langdurig zieken, en de goedkeuring van het beruchte dossier over werkbaar, wendbaar werk...

SECTOROPLEIDINGEN

De leden van Fediex worden op regelmatige basis op de hoogte gebracht van de verschillende opleidingsmogelijkheden. Zo konden ze gebruik maken van het opleidingsaanbod van CEFOMEPI, het opleidingscentrum voor de sector van klein graniet en blauwe steen in België (PSC 102.01 en PC 203) en van de BFAW (Belgische Federatie van Aannemers van Wegenwerken), in samenwerking met EDUCAM en het KMO-opleidingsnetwerk IFAPME.

DE ACTUALITEIT VAN DE SOCIALE COMMISSIE EN 2016

Ook het jaar 2016 werd alweer gekenmerkt door tal van wijzigingen op sociaal vlak. De meeste daarvan werden begin 2017 van kracht. De opvallendste veranderingen van de eerste maanden van 2017 hebben betrekking op de **wetswijziging van 1996 over de loonnorm**, het wettelijk kader over de **reïntegratie van langdurig zieken** en de goedkeuring van het beruchte dossier over **werkbaar, wendbaar werk**.

De leden van de sociale commissie bescherming en preventie werden

om de drie maanden door de heer David Rozenblum van GSV (Verbond Staalindustrie) op de hoogte gebracht van de sociale actualiteit, waarvan we hieronder de belangrijkste punten weergeven:

INTERPROFESSIONEEL AKKOORD 2017-2018 (IPA)

Op 2 februari 2017 heeft de federale regering het interprofessioneel akkoord (IPA) 2017-2018 goedgekeurd. Daarin staan vier **grote thematische doelstellingen** geformuleerd:

1. **Loonnorm:** de maximale marge voor de loonkostenontwikkeling

voor de periode 2017-2018 is vastgelegd op 1,1% (cao nr. 119 van de NAR);

2. **Verlengingen en kader-cao's voor SWT en eindeloopbaanstelsels** (cao nr. 120 tot 127 van de NAR);
3. **Nieuwe visie op interprofessioneel overleg** over de digitalisering van de economie en de arbeidsmarkt, de om zich heen grijpende problematiek van burn-outs en absentisme, de administratieve vereenvoudiging, de verkeersverlamming, enz.;
4. **Welvaartsvast maken van de sociale uitkeringen en de maatschappelijke hulpverlening.**

HERZIENING VAN DE WET VAN 1996

De wet van 19 maart 2017 tot wijziging van de wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen, waarvan de inwerkingtreding is vastgesteld op 1 januari 2017 is in het Belgisch Staatsblad verschenen op 29 maart 2017. Dat betekent dat het IPA 2017-2018 kan worden uitgevoerd. Het IPA en de cao over de loonnorm zullen dus het wettelijke kader vormen voor de komende sectorale loononderhandelingen.

Verskillende wijzigingen van de wet op de loonnorm zijn gericht op een voortzetting van de al geleverde inspanningen met het oog op de werkgelegenheid en het verminderen van de loonhandicap tegenover de omringende landen (met name de tax shift waardoor de socialezekerheidsbijdragen van de werkgevers verminderen tot 25%).

WET OP WERKBAAR EN WENDBAAR WERK

De wet van 5 maart 2017 (MB 15 maart 2017) betreffende werkbaar en wendbaar werk voert een aantal maatregelen in om werken werkbaarder te maken voor de werknemers en meer flexibiliteit of 'wendbaarheid' te garanderen aan de ondernemingen.

Bepaalde van die maatregelen zijn onmiddellijk van toepassing in de ondernemingen

en worden van kracht op 1 februari 2017. Andere worden op het niveau van de sectoren geactiveerd. Ze hebben betrekking op het annualiseren van de werktijd, het optrekken van de interne grens voor het presteren van overuren, de invoering van een nieuwe mogelijkheid om per jaar tot 100 vrijwillige overuren te presteren, de mogelijkheid van een stelsel van wettelijk geregeld occasioneel telewerk, de invoering van een wettelijk kader voor glijdende werktijden, de verplichting om jaarlijks 5 dagen opleiding per fulltime-requivalent te plannen, het uitbreiden van het palliatief zorgverlof, de invoering van het loopbaansparen, de vereenvoudiging van het deeltijds werken, ...

REÏNTEGRATIE VAN LANGDURIG ZIEKEN

Op 1 december 2016 traden twee koninklijke besluiten in werking (KB betreffende het gezondheidstoezicht van 28 oktober 2016 en KB RIZIV van 8 november 2016) die een reïntegratieparcours op maat op het oog hebben, gericht op het begeleiden van langdurig arbeidsongeschikte werknemers bij het vinden van een aangepaste tijdelijke of definitieve job of een ander soort werk en tijdens het hele traject van socioprofessionele reïntegratie. De twee besluiten worden aangevuld door de wet van 20 december 2016 die op 9 januari 2017 in voege is getreden en de gevolgen inzake arbeidsrecht regelt voor de werknemers die een reïntegratieparcours afleggen, met name op het vlak van gewaarborgd loon en de ontslagprocedure voor definitieve arbeidsongeschiktheid (medische overmacht).

Al die maatregelen werden besproken tijdens de Human Resources-dag van FedieX op 10 februari 2017, begeleid door mevrouw Catherine Vermeersch van het VBO / FEB, mevrouw Pascale Van Houte van Galilei en dokter Jemima Wangata van CESI.

REÏNTEGRATIE OP DE ARBEIDSMARKT VAN MENSEN MET EEN HANDICAP

Ook rond dit thema vond tijdens de Human Resources-dag van FedieX op 10 februari 2017 een presentatie plaats door AVIQ, het Waalse agentschap voor een kwaliteitsleven.

AVIQ biedt ondersteuning aan werknemers bij het inzetten van mensen met een handicap, gaande van het aanwerven van een gehandicapte werknemer tot het in dienst houden van een werknemer die een handicap oploopt na een privé- of werkongeval of ziekte.

OPLEIDINGSINSPANNINGEN

De interprofessionele doelstelling op het vlak van opleidingsinspanningen om 1,9% van de loonmassa te besteden is gewijzigd in een gemiddelde van 5 opleidingsdagen per FTE en per jaar, vanaf 1 januari 2017. Die nieuwe doelstelling mag voor de werknemers geen bijkomende kosten betekenen. Ze kan op drie manier worden geconcretiseerd:

- per sectorale cao waarin een inspanning van gemiddeld minstens 2 dagen per jaar en per FTE naar voor wordt geschoven en een groeitraject wordt vastgelegd om tot de doelstelling van 5 dagen te komen;
- of via een opleidingsdoelstelling die gelijkwaardig is aan het huidige niveau, maar uitgedrukt in dagen (verlenging van de bestaande sectorale cao);

- of op het niveau van de onderneming via een individuele opleidingsrekening, indien een inspanning geleverd wordt die niet kleiner mag zijn dan 2 opleidingsdagen per jaar.

Bij gebrek aan sectorale cao of opleidingsrekening is voorzien in de volgende suppletieve regeling (= sanctie): individueel recht op 2 dagen opleiding per jaar en per FTE.

Fediex raadt de ondernemingen aan om de deelname van hun werknemers aan beroepsopleidingen in de mate van het mogelijke op te voeren en om de sociale balans in te vullen.

SOCIALE VERKIEZINGEN

Om de vier jaar worden sociale verkiezingen georganiseerd om personeelsafgevaardigden in de ondernemingsraden en in de comités voor preventie en bescherming op het werk te benoemen. Ze vonden plaats tussen 9 en 22 mei 2016, volgens een strikte procedure van 150 dagen die in december 2015 gestart is. Voor het eerst kon de kandidatenlijst langs elektronische weg bij de werkgever worden ingediend.

Dit thema komt ook aan bod op 25 maart 2016, tijdens de Human Resources Day van Fediex die werd begeleid door GROUP S.

VOORBEREIDING VAN DE SECTORONDERHANDELINGEN 2017-2018

Aangezien de wet van 19 maart 2017 tot hervorming van de wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen, waarvan de inwerkingtreding is vastgesteld op 1 januari 2017 gepubliceerd werd in het Belgisch Staatsblad kan het interprofessioneel akkoord voor 2017-2018 van 2 februari 2017 uitgevoerd worden en de *cao loonnorm ondertekend worden in de Nationale arbeidsraad*.

Voor de periode 2017-2018 is de maximale marge voor de ontwikkeling van de loonkost vastgesteld op 1,1% bovenop de indexering en de baremieke verhogingen

Om overschrijdingen van die marge en de bijbehorende administratieve boeten te vermijden zal, alvorens overeenkomsten af te sluiten, een voorafgaand advies kunnen worden gevraagd aan de Algemene Directie Collectieve Arbeidsbetrekkingen.

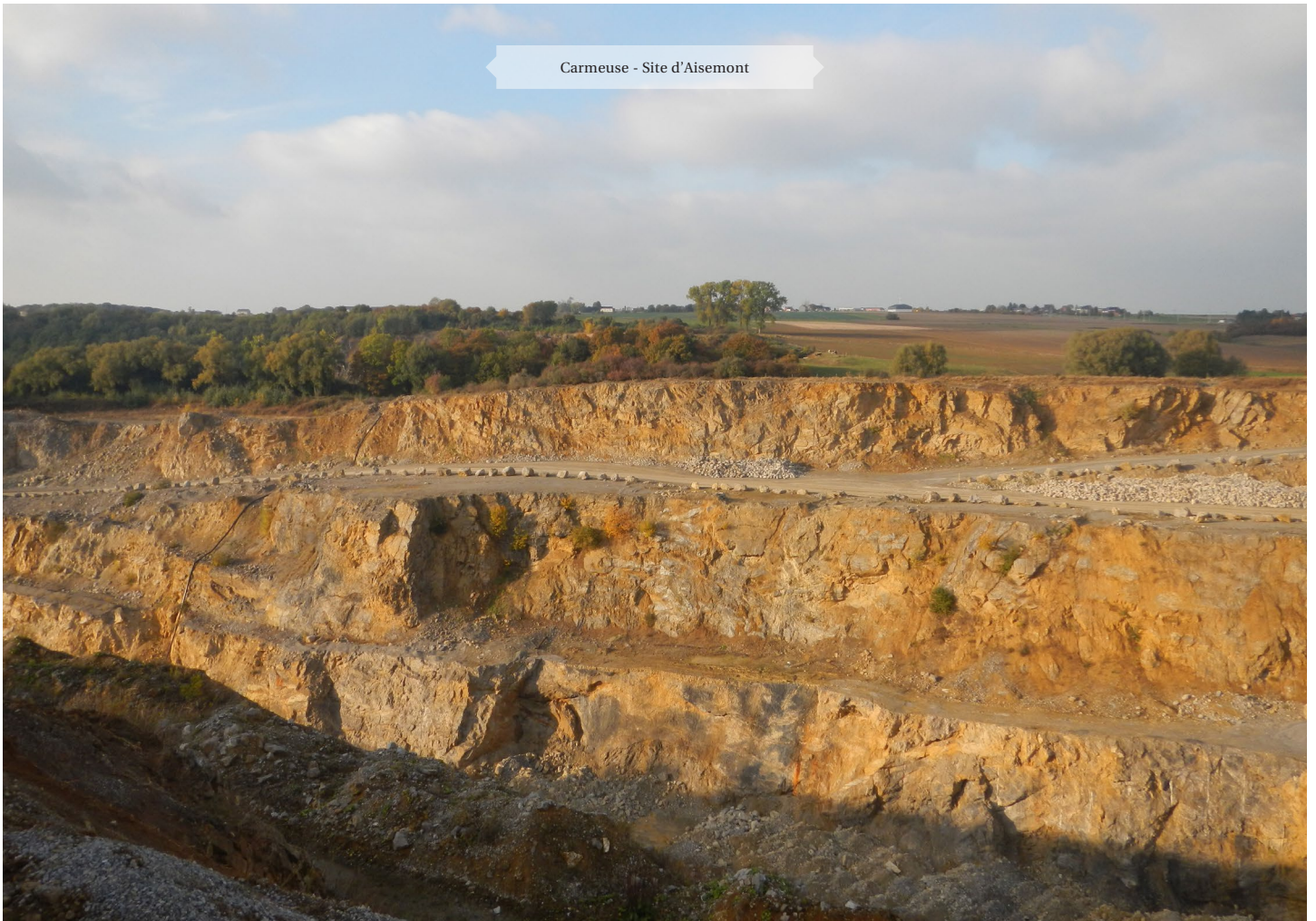
De collectieve onderhandelingen 2017-2018 zullen op die basis kunnen starten.

Fediex neemt de rol op zich om zijn leden te informeren over de evolutie van het interprofessioneel en sectoraal overleg en om coördinerend op te treden tussen de paritaire subcomités van de sector. De organisatie staat ook ter beschikking om haar leden te begeleiden bij de voorbereiding van collectieve onderhandelingen 2017-2018 binnen de ontginningsindustrie. Ze speelt ook een actieve rol in de collectieve onderhandelingen van PSC 102.09, in samenwerking met de heer Alain Sadzot van Agoria. Bovendien heeft Fediex voor de leden van de subcomités van PC 102 voor het groevebedrijf ook een specifieke infovergadering georganiseerd over de interpretatie van de norm.

HERVORMING VAN HET LANDSCHAP VAN DE PARITAIRE COMITÉS

Na het werk met het oog op het optimaliseren van de huidige structuren van de paritaire comités, in mei 2016 gevraagd door minister Kris Peeters, hebben de leden van PC 102 de ambitie bevestigd om door te gaan met de processen van optimalisatie van de structuur van de paritaire comités. Daartoe werd een werkgroep opgericht, 'WG 102 – Hervorming van het paritaire landschap' en een werkprogramma afgesproken.

In voorbereiding op die werkzaamheden heeft Fediex het initiatief genomen om een vergelijkende inhoudelijke synthese op te stellen van de situatie in de verschillende paritaire subcomités van PC 102 en bepaalde daarmee samenhangende sectoren. Dat werk omvat enerzijds algemene informatie over elk paritair subcomité en anderzijds gedetailleerde informatie over de arbeidsomstandigheden, loonvoorwaarden en andere voordelen.

Techniek en veiligheid

Zowel op het vlak van normen en certificaties als op het vlak van veiligheid en gezondheid zijn onze technische commissie en onze werkgroep veiligheid bij hun activiteiten in de loop van 2016 geconfronteerd met belangrijke overheidsbeslissingen op verschillende niveaus.

NORMEN EN CERTIFICATIES

NORMALISEREN VAN DE
GRANULAATPRODUCTIE IN EUROPA:
EEN STAND VAN ZAKEN

De procedure voor het opstellen van geharmoniseerde granulaatnormen voor 2016 ging in de loop van het jaar haar gang. Er werd uiteindelijk ook officieel over gestemd.

CEN TC154: Een van de doelstellingen van het opstellen van de nieuwe geharmoniseerde granulaatnormen is om uniformiteit te krijgen in de categorieën voor de verschillende toepassingen. Dat zou tot een vereenvoudiging moeten leiden bij het

opstellen van de DoP (Declaration of Performance). De normen werden formeel ter stemming voorgelegd om daarna in het stadium te belanden van het nalezen op basis van redactionele opmerkingen. Ze vervolgen sindsdien de geijkte wegen tot aan hun publicatie die verwacht wordt in de loop van 2018. Pas nadat ze verschenen zijn in het Publicatieblad van de Europese Unie worden ze van kracht. Tot dan blijft de versie uit 2002 van toepassing.

De Europese Commissie heeft bovendien beslist:

- om een 'aangegeven waarde' te bestempelen als 'pass' of 'fail' (bv. van organische materialen);

- om de Nederlandse en Duitse methoden voor het 'uitzouten van gevaarlijke substanties' over te nemen onder de vorm van technische specificaties.

Behalve de voortgebrachte normen werd ook EN 13285 (Ongebonden mengsels voor de wegenbouw, CEN TC227) ter stemming voorgelegd. De producten van het type '0/X' zullen onderworpen worden aan de verplichtingen van de Construction Products regulation (CPR), waaronder het gebruik van het 'CE'-merk. Daarboven werd ook EN 16236 (conformiteitsbeoordeling van aggregaten) formeel ter stemming voorgelegd.

Fediex heeft in 2016 deelgenomen aan het werk binnen de Belgische expertgroep E104 over normalisering van beton. De norm NBN B 15-001 (Beton - Specificatie, eigenschappen, vervaardiging en conformiteit – Nationale aanvulling bij NBN EN206: 2014) is goedgekeurd binnen de E104.

Ook de norm NBN B 11-256 over de bepaling van het conventionele gehalte aan organische stoffen is verschenen. Er zal een 'work item' aan gewijd zijn tijdens de TC154.

CE-CERTIFICATIE VAN GRANULATEN

BE-Cert heeft de nieuwe versie uitgebracht van de CRC CE 105 (algemeen reglement voor markering AVCP-systeem 2+) en hetzelfde geldt voor TRA CE 410.

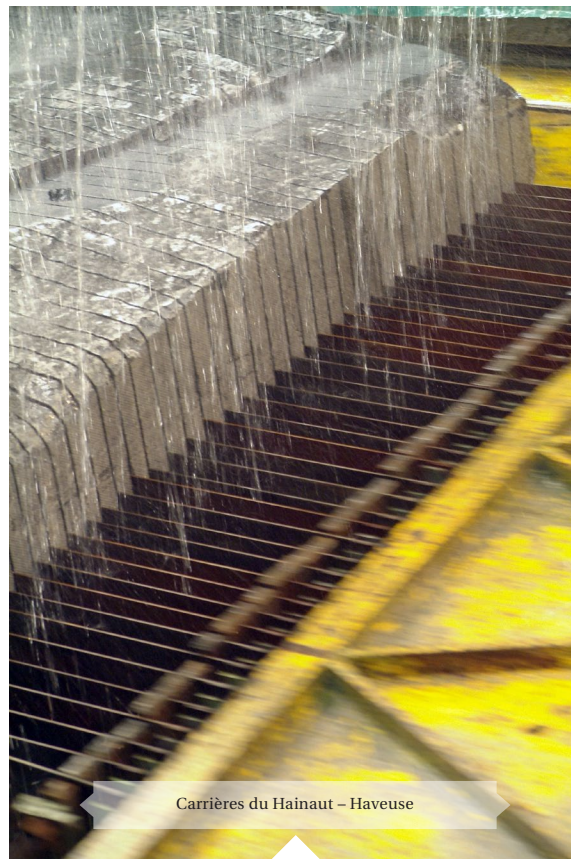
Wat de DoP betreft waarop door de FOD Economie wordt toegezien volgt de meerderheid van de granulaatproducenten de aanbeveling van de UEPG (NPD) en brengt het CE-logo aan op de documenten.

BENOR-CERTIFICATIE VAN GRANULATEN

De vzw Benor heeft richtlijnen opgesteld om een scheiding aan te brengen tussen enerzijds de betekenissen en de doelstellingen van de CE-markering (CPR) en anderzijds vrijwillige markeringen zoals die van Benor. Dat is uitgemond in een wijziging van de TRA van BE-Cert en de toevoeging van een commentaar op de documenten, om duidelijk het onderscheid te maken tussen de CE-waarden en die van de 'conformiteitsgaranties' van Benor.

BE-Cert vervult zijn certificatie- en arbitrageopdracht op basis van een constructieve en transparante dialoog tussen de voorschrijvers, gebruikers, controleurs en producenten, met het oog op het garanderen van de vereiste kwaliteit van producten die gereguleerd zijn overeenkomstig de verschillende toepassingen.

Voor de follow-up van de granulometrische regelmatigheid worden momenteel hetzij

Carrières du Hainaut – Haveuse

drempelwaarden, hetzij statistische exploitatiereregels volgens de methode uit NF P 18-545 geïntegreerd.

De werkgroep ‘tussenpersonen’ heeft in 2016 zijn werkzaamheden voortgezet. Het accent lag op traceerbaarheid en de goede-renbehandeling van de producten opdat ze hun Benor-kwaliteit zouden behouden.

WERKGROEP GEZONDHEID EN VEILIGHEID VAN FEDIEX

De werkgroep Gezondheid en Veiligheid speelde in op de positieve dynamiek onder de leden van Fediex. Dankzij interactieve uitwisseling is de veiligheid op de vestigingsplaatsen verbeterd. Daarbij werd dankbaar gebruik gemaakt van concrete gevallen en goede praktijkvoorbeelden maar ook van nieuwigheden in de wetgeving (KB) ter zake. Een en ander draagt bij aan een voortdurende inspanning gericht op een voor alle activiteiten noodzakelijke conformiteit binnen de sector.

RESPIRABEL KRISTALLIJN SILICA

Hierover hebben tal van gesprekken plaatsgevonden en werden ook belangrijke beslissingen genomen.

De Europese Commissie heeft bij de herziening van de Richtlijn over blootstelling aan carcinogene of mutagene agentia op het werk (Richtlijn 2004/37/EC) beslist om ook het respirabel kristallijn silicastof op te nemen dat bij een industrieel proces gegenereerd wordt. Die positie weerspiegelt de opvattingen van het tripartiete adviescomité over gezondheid en veiligheid op het werk (lidstaten en vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers). De limiet is vastgesteld op 0,1 mg/m³ (respirabele fractie – blootstelling per werknemer, gemiddelde over 8 uur).

De gevolgde stappen voor het herzien van de Richtlijn in 2016 en vooruitlopend op 2017:

- half oktober: gedachtewisseling met de stakeholders,

- half november: vertaling van het project,
- eind november: evaluatie van het project.

Het onderwerp blijft ook in 2017 op de agenda staan (stemming gepland bij het begin van het jaar). Daarnaast zijn we nog bezig met het opstellen van een Fediex-handleiding met goede praktijkvoorbeelden, waarvoor we ons in ruime mate baseren op de NEPSI-gids. Deze wil hulp bieden bij het efficiënt invoeren van blootstellingslimieten die specifiek zijn toegesneden op de ontginningsector en de Belgische wetgeving. We herinneren eraan dat onze wetgeving momenteel voorziet in een afzonderlijke limiet afhankelijk van de kristallijne fase: 0,10 mg/m³ voor kwarts en 0,05 mg/m³ voor tridymiet en cristobaliet.

TECHNISCHE DAG VEILIGHEID

De veiligheid en de gezondheid van de werknemers is de fundamentele prioriteit in de ondernemingen. Na een toename van het aantal ongevallen en incidenten dat te maken had met het voetverkeer werd dit onderwerp tot thema gekozen voor de technische dag van 21 oktober 2016.

Die dag kwamen niet alleen de preventieadviseurs uit de sector bijeen. Ook afgevaardigden van de hele hiërarchische lijn waren welkom op de veiligheidsdag die in totaal kon rekenen op 85 deelnemers en plaatsvond in de prachtige omgeving van de Abdij van Saint-Gérard de Brogne.

Het voorgestelde programma stond stil bij alle aspecten van het aangesneden thema en gaf alle betrokken partijen de kans om een bijdrage te leveren.

Patrick Fleurquin van de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg begon met een presentatie van de wet- en regelgevende aspecten. Na hem gaf Guido Thorisaen van Sagrex enkele voorbeelden van uitglijden, struikelen en vallen en besprak de oorzaken ervan en de maatregelen die werden genomen om het risico te beperken. Gene Hoornweg van Emma Safety Footwear belichtte op zijn beurt de ontwikkelingen op het vlak van

veiligheidsschoenen. Daarna was Miette Dechelle van de Europese Unie van Granulaatproducenten (UEPG) aan de beurt met een presentatie over het initiatief *Safer by Design*, een voorbeeld van goede praktijken wat de toegang tot de machines betreft. Donald de Smet en Michel Boeckstyns van BIA hadden het op hun beurt over de veiligheidsaspecten van toegang tot mobiele werktuigen. Tot slot stelde Pascal Pochet van Bergerat Monnoyeur de initiatieven van zijn onderneming voor bij het beheersen van vervuiling.

Tijdens de namiddag werd een bezoek gebracht aan de site van Carmeuse in Aisemont.

We moeten nog het belang onderstrepen van deze sectordagen voor de permanente vorming van de veiligheidsadviseurs, zeker nu Fedix sinds 2014 in dit kader erkend is door de FOD Werkgelegenheid.

Communicatie

Sinds 2013 worden de communicatieacties van Fediex georganiseerd op basis van afgesproken strategische krachtlijnen die geïntegreerd zitten in de prioriteiten van elk van de thematische commissies.

Fediex viert in 2017 zijn 75e verjaardag! De federatie die vroeger onder de naam U.C.C.D. door het leven ging (Unie van Belgische Producenten van Kalk, Kalksteen, Dolomiet en aanverwante producten) werd immers op 23 juli 1942 in Brussel opgericht.

Veel van het werk van de Commissie Communicatie van Fediex ging in 2016 logischerwijze naar de voorbereiding van dit grote project: een feestjaar organiseren en van de gelegenheid ge-

bruik maken om de schijnwerpers te richten op het belang van de sector voor het dagelijkse leven, onder meer bij de productie van zo uiteenlopende zaken als wegen en gebouwen, maar ook tandpasta, suiker, glas, brillenglazen, enz. Onze niet zo bekende sector vormt ook een onmisbare schakel in de goede werking van de economische en industriële activiteit in België en dat zowel in de glasindustrie, de bouw, de waterzuivering, enz. De sector is goed voor 4.000 rechtstreekse jobs en biedt indirect ook nog eens werk aan een 8.000-tal personen.

Daarnaast werden tal van partnerships aangegaan en initiatieven ge-

start om activiteiten te ontwikkelen die rekening houden met het milieu. Dit feestjaar moet kansen bieden om de verschillende facetten van de sector onder de aandacht te brengen en aan te tonen welke bijdrage we leveren aan het leven van elke dag.

TAL VAN EVENEMENTEN, HET HELE FEESTJAAR 2017 DOOR

Op het programma van de feestelijkheden staan onder meer 3 seminars onder het hoge beschermheerschap van Zijne Majesteit de Koning rond belangrijke thema's voor de sector van de ontginningsbedrijven en de verwerkende industrie. Het jaar wordt

Calcaires de la Sambre - 1955

afgesloten met een gala-avond op 24 november 2017 in Bozar in Brussel.

- **21 april 2017 – Geavanceerde technieken in dienst van milieu en omwonenden**
Seminarie in de groeve van CCB in Gaurain-Ramecroix (Doornik)
- **23 juni 2017 – Natuur en biodiversiteit**
Seminarie in de groeve van la Warche (Nelles Frères) in Bévercé (Malmédy)
- **11 oktober 2017 – De delfstoffenindustrie en haar producten**
Seminarie bij SCR-Sibelco in Mol

FEDIEX ORGANISEERT EN NEEMT DEEL AAN UITEENLOPENDE SEMINARIES

In 2016 heeft Fediex verscheidene seminars georganiseerd over de volgende onderwerpen:

- Op 25 maart 2016 kwamen een 25-tal mensen samen in de Cercle du Lac in Louvain-la-Neuve om deel te nemen aan de jaarlijkse **interne informatievergadering Human Resources** rond het thema van de werking van de verschillende over-

legorganen binnen de onderneming, de syndicale afwezigheden en de eindeloopbaanstelsels;

- Op 21 oktober 2016 hield Fediex zijn jaarlijkse Technische Dag Veiligheid rond het thema 'Voetverkeer en toegang tot machines'. Aan de veiligheidsdag hebben maar liefst 85 mensen deelgenomen;
- Samen met de firma Sibelco organiseerde Fediex op 4 mei 2016 de 1e Workshop van het project 'LIFE in Quarries', waarop 85 mensen aanwezig waren.

'Sablières Lannoy - Sampont - 1950'

Fediex stelde ook zijn stand voor waarmee het al drie jaar na elkaar aanwezig is op het Salon van de Mandatarissen, een niet te missen ontmoetingsplaats met de plaatselijke overheden.

FEDIEX COMMUNICEERT OVER ZIJN CHARTERS

Om een beter inzicht te krijgen in de verwachtingen van de gesprekspartners en een globaal antwoord te kunnen aanreiken, engageert Fediex zich in partnerschappen met diverse spelers. Deze worden onder meer vertaald in charters.

HET 'STOFCHARTER' VAN FEDIEX/AWAC

Op 20 september 2016 ondertekenden de Waalse minister van Leefmilieu, Carlo DI ANTONIO, het AWAC (Waals Agentschap voor Lucht en Klimaat) en Fediex een sectoraal handvest gericht op een vermindering van de uitstoot aan stof en fijne deeltjes door de groeven in Wallonië.

Voor het eerst neemt een industriële sector dit soort van engagement met betrekking tot de problematiek van de fijne deeltjes. Het charter voert een permanent systeem in van uitwisseling tussen Wallonië en de professionele sector met het oog op een efficiëntere aanpak van de diffuse stofemissies.

Via dit charter hebben Wallonië en de groevesector ook een gemeenschappelijk kader afgesproken om de groeve-uitbaters te helpen de beste strategie te identificeren voor het beperken van hun uitstoot aan stof en fijne deeltjes.

HET CHARTER 'STEENGROEVEN EN TRANSPORT' TUSSEN FEDIEX EN DE UPTR

Een jaar na de ondertekening van het Charter 'Steengroeven en transport' door het Belgische verbond van de ontginnings- en veredelingsindustrie (Fediex) en de Beroepsvereniging van het Transport en de Logistiek (UPTR) heeft de federale minister van Mobiliteit, F. Bellot, op 3 oktober 2016 officieel de 1^e afstelzone geopend voor achteruitkijkspiegels van vrachtwagens. De eerste groeve die het engagement van de sec-

tor om actief op te komen voor een veiliger wegverkeer concreet maakt is de *Compagnie des Ciments Belges (CCB Granulats)* op haar vestigingsplaats in Gaurain-Ramecroix (Doornik).

Bewustmaking is de eerste doelstelling van het initiatief maar ook iets ondernemen tegen de problematiek van de dode hoek bij vrachtwagens. Vandaar de beslissing om een didactische film te realiseren over goede praktijken bij het laden van granulaten, gefinancierd door de UPTR en Fediex, als concreet engagement ook van de ondernemingen uit de beide sectoren van het transport en de ontginning om ten volle en proactief hun maatschappelijke rol te vervullen.

Naast de legitieme economische bekommernissen van de sector hebben de groeve-exploitanten en de transporteurs ook oog voor de belangrijke aspecten van het samenleven, onder meer met de omwonenden van de groeven, en de veiligheid, zowel op de productiesites als op de weg.

UPTR en Fediex zijn verheugd om via dergelijke verwezenlijkingen aan te tonen dat het Charter 'Steengroeven en transport' geen dode letter blijft.

Na een welkomstwoord door de heer Eddy Fostier, algemeen directeur van CCB en de heer Fabrice Delaunoy, directeur van CCB Granulats, volgden toespraken door de voorzitter van Fediex, de heer Jean Marbehan en de secretaris-generaal van de UPTR, de heer Michael Reul. Daarna kwam de Waalse minister van Mobiliteit, de heer François Bellot, aan het woord, gevolgd door mevrouw Véronique Waroux, Waals volksvertegenwoordiger. Zij sprak namens de Waalse minister van Openbare Werken die ook bevoegd is voor verkeersveiligheid.

Na de vertoning van de film over goede praktijken bij het laden van granulaten ging de heer minister over tot de officiële opening van het eerste terrein voor het afstellen van achteruitkijkspiegels. Ter plaatse werd ook een herdenkingsplaat onthuld.

VOORTZETTEN VAN DE PARTNERSHIPS

Andere partnerschappen werden eerder al gesloten. De doelstellingen en acties hiervan worden ook vandaag nog voortgezet:

- Charter 'Groeven en Biodiversiteit' 2016-2020, tussen Fediex en de Waalse minister bevoegd voor natuurbehoud;
- 'Charter voor goede cohabitatie' (2007), tussen Fediex en de FWA (Waalse landbouwfederatie);
- 'Charter voor goede cohabitatie' (2011), tussen Fediex en Aquawal (Waalse waterproducenten);
- Sectorovereenkomst Energie/CO₂ van de tweede generatie tot eind 2020, tussen Fediex, de leden groeve-exploitanten en kalkbranders en het Waalse Gewest.

HET PROJECT 'LIFE IN QUARRIES'

Fediex neemt actief deel aan de promotie van het project 'LIFE in Quarries' waarvan de federatie de begunstigde is. Het project is een partnership tussen Fediex, het Departement Natuur en Bos van het Waalse Gewest, de universiteit van Luik (het departement Agro-Bio-Tech van Gembloux), Natagora en de Natuurparken van de Scheldevlakte.

FEDIEX EN ZIJN PUBLICATIES

Behalve de hierboven vermelde communicatieacties gaat Fediex ook door met de publicatie van zijn informatieve kwartaalbulletin 'QuadrariaMag', dat langs elektronische weg een publiek bereikt van 1.100 bestemmelingen uit heel uiteenlopende hoek: plaatselijke overheden en lokale politici, federaties, verenigingen, kmo-bedrijfsleiders, bij Fediex aangesloten leden / ondernemingen, ... Bij elke nieuwe editie opnieuw wordt de uitdaging met veel enthousiasme aangegaan: interviews met belangrijke figuren uit de sector, een overzicht van de actualiteit, nieuws van de federatieleden, agenda, wetwijzigingen die van belang zijn voor de ontginningsbedrijven, ... Verschillende keren per jaar verdelen we ook een 'QuadrariaNews', waarvan het doelpubliek verschilt

naargelang de onderwerpen die erin aan bod komen.

De verschillende brochures die door Fediex worden uitgegeven kunnen geraadpleegd worden op de website www.fediex.be, onder het tabblad 'Publicaties'.

**FÉDÉRATION DES INDUSTRIES EXTRACTIVES DE BELGIQUE
VERBOND VAN ONTGINNINGSBEDRIJVEN IN BELGIË**

Rue Edouard Belin, 7 | B-1435 Mont-Saint-Guibert | +32 (0)2 511 61 73 | info@fediex.be
www.fediex.be

